

Жога Р. А.
здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії
Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна

СПЕЦИФІКА ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Зростаюча популярність персоналізації освіти викликана відображенням прагнення людини до задоволення особистих освітніх потреб на основі індивідуального підходу та зростання потреби в оволодінні новими компетентностями.

Визначимося з суттю поняття *персоналізація*. Карл Юнг розглядає персоналізацію як соціальну роль, яку відіграє індивід відповідно до вимог суспільства. Енциклопедія практичної психології наголошує, що персоналізація – це процес, в результаті якого суб'єкт отримує ідеальну представленість у життєдіяльності інших людей та може виступати в суспільному житті як особистість. У цьому контексті слушною є думка В. Петровського, який вважає, що «персоналізація – це процес усвідомлення суб'єктом власної суспільно значимої особистості, результатом чого виступає його активна діяльність, спрямована на трансляцію іншим своєї індивідуальності» [1, с. 12]. Слід відмітити, що задоволення потреби в персоналізації відбувається лише в діяльності. Саме вона надає людині можливість продовжувати себе в інших людях. Іншими словами – це потреба індивіда в прояві своєї особистості.

Виходячи з проведеного аналізу, під поняттям персоналізації ми будемо розуміти налаштування суспільних, виробничих, освітніх, творчих процесів під потреби конкретного суб'єкта з урахуванням його власних запитів.

У світлі трансформації освітньої системи, у зв'язку з поглибленою увагою сучасної науки до персоналізації в освіті з'явилося багато нових понять, серед них таке як *персоналізоване навчання*.

Відзначимо що цей напрям – не нова концепція в педагогіці, але останні роки їй приділяється багато уваги. Але, не зважаючи на значну кількість наукових досліджень (В. Безпалько, В. Грачов, І. Калошина, А. Солоніна, В. Солонін, С. Якубов), його суть залишається недостатньо розкритою. Слушною є думка В. Нікітіна, який розуміє персоналізацію освіти як забезпечення спроможності використовувати світові освітні ресурси для підготовки людей до виконання унікальних та перспективних завдань, можливості самому формувати власну освітню траєкторію впродовж усього життя. В. Безпалько присвятив своє фундаментальне дослідження теорії й методології персоналізованої

освіти, В. Грачов обґрунтував теоретичні основи персоналізації освітнього процесу у вищій школі, І. Калошина дослідила самоосвітню діяльність студентів закладів вищої освіти в умовах персоналізованого навчання, А. Солоніна та В. Солонін обґрунтували поняття «персоналізація навчання». Також це питання розглядав С. Якубов, який вважає, що «Персоналізоване навчання матеріалізує в освітньому процесі майже інстинктивну здатність нинішніх учнів використовувати новітні технології, але це набагато більше, ніж дозволити їм використовувати iPad, смартфони, дошки й інші пристрої в класі» [2, с. 59–72].

На думку Дена Барклі, існує дві дефініції досліджуваного поняття: «персоналізація для того хто навчається», де викладач створює умови для навчання, та «персоналізація того хто навчається», в якій студент формує свої навички для адаптування власного навчання.

Відповідно до National Educational Technology Plan (Національний план з питань освітніх технологій), розробленого міністерством освіти США, персоналізоване навчання – це регулювання темпу (індивідуалізація), регулювання підходу (дифференціація), та орієнтація на інтерес та досвід здобувачів освіти.

У 1984 році американський психолог Бенджамін Блум помітив, що студенти, які займаються з репетитором, демонструють значно кращі результати, аніж студенти, які займаються в групі. У своїй статті він формулює так звану проблему «двох сигм», згідно якою перша група студентів демонструє результати на два відхилення (дві сигми) краще, аніж друга. Такі результати свідчать про те, що груповий формат навчання малоефективний, кожен може досягнути кращих результатів з репетитором. Постає питання щодо різниці якості навчання на групових заняттях та з репетитором. Такі результати також спонукають переглянути роль викладача. Можливо, він буде не джерелом інформації, а наставником, що задає індивідуальну траєкторію для навчання [3, pp. 4-16].

Таким чином, з урахуванням попередньо проведеного аналізу щодо з'ясування суті складових поняття, беручи до уваги аналіз поняття різними вченими, ми під *персоналізованим навчанням* будемо розуміти педагогічну систему, яка передбачає студенто-центрований підхід до організації освітнього процесу, що забезпечує максимальну адаптацію студентів до потреб суб'єктного освітнього процесу з урахуванням темпу засвоєння ними знань.

Поняття навчання – одне з базових понять сучасної освіти. Воно достатньо усталене. Існує безліч його визначень, серед яких виділимо такі: на думку С. Баранова навчання – це штучно організована пізнавальна діяльність з метою прискорення індивідуального психічного розвитку й оволодіння пізнаними закономірностями оточуючого світу; П. Сікорський вважає, що навчання – це така суб'єктна педагогічна взаємодія, яка

забезпечує виховання, саморозвиток і розвиток взаємодіючих суб'єктів, засвоєння ними необхідних знань, навичок і вмінь, методів пізнання навколишнього середовища. Слушною є думка С. Гончаренка, який вважає, що навчання – це цілеспрямований процес передавання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини. Більшість авторів розглядають навчання як процес, тобто воно має процесуальний характер і складається з діяльності учня – учіння та діяльності педагога – викладання.

Таким чином, питання персоналізованого навчання є актуальним для сучасної освіти, але залишається не достатньо розкритим та потребує додаткової наукової уваги. Наші подальші дослідження будуть спрямовані на визначення ролі викладача в персоналізованій освіті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петровский А. Индивид и его потребность быть личностью. *Вопросы философии*. 1982. № 3. С. 12.
2. Якубов С. Персоналізоване навчання в загальноосвітній школі. Основні визначення та шлях до впровадження. *Директор школи № 9 (117)*. вересень 2016. С. 59–72.
3. Benjamin S. Bloom. The 2 Sigma Problem: The Search for Methods of Group Instruction as Effective as One-to-One Tutoring. *Educational Researcher*, Vol. 13, No. 6. (Jun. – Jul., 1984), pp. 4-16.

Зайченко Н. І.

доктор педагогічних наук,
професор кафедри загальної та прикладної психології
*ПВНЗ «Інститут екології економіки і права»
м. Київ, Україна*

ПИТАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ІСПАНСЬКИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТРАКТАТАХ НА МЕЖІ ХІХ – ХХ СТ.

У педагогічних трактатах, написаних визначними іспанськими освітянами і виданих у 1890–1910-х роках у різних містах Іспанії, висвітленню питання естетичного виховання відводилася особлива увага. У своїх ґрунтовних працях, призначених для навчання теорії педагогіки майбутніх учителів початкових шкіл, автори, добре знані педагоги, викладачі учительських шкіл, в обґрунтуванні значення естетичного виховання у розвиненні людської душі виходили із того, що дані людині природою здібності (моральні, розумові, естетичні) не розвинуться самі собою. Для розкриття і розвинення людських